

DOI: [10.32702/2307-2105-2019.12.64](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.12.64)

УДК 330.3+338.2

*Є. О. Діденко,
к. е. н., доцент кафедри менеджменту,
Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ
ORCID: 0000-0003-0290-732X
О. В. Ганіч,
студент, Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ
ORCID: 0000-0001-8247-2439*

УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ СТРАТЕГІЄЮ ПІДПРИЄМСТВА

*Ye. O. Didenko
Ph.D., associate professor of management department
Kyiv National University of Technology and Design, Kyiv
O. V. Gapich
student, Kyiv National University of Technology and Design, Kyiv*

MANAGEMENT OF ENTERPRISE INVESTMENT STRATEGY

У статті за допомогою матеріалів Державної служби статистики, Міністерства фінансів та Національного банку України досліджено динаміку рівня економічного розвитку держави, а також проаналізовано різні аспекти інвестиційної діяльності в країні (структуру капітальних інвестицій підприємств та їх витрати на інновації), що у комплексі дозволило охарактеризувати основні бар'єри та проблеми у зазначеній сфері для вітчизняної економіки. Окрім того, авторами проаналізовано стан інвестиційної привабливості України протягом періоду дослідження та наведено характеристику прямого іноземного інвестування в національну економіку за основними напрямками. Грунтуючись на дослідженні теоретико-методичних засад, авторами узагальнено охарактеризовано сутність інвестицій та інвестиційної діяльності суб'єкта господарювання, наведено бачення розуміння інвестиційної стратегії та її місця у загальній стратегії підприємства. Також в роботі, відповідно до встановленої мети, авторами наведено модель процесу управління інвестиційною стратегією підприємства, що спирається на три ключові фази (дослідження стратегічних умов, розробка та безпосередня реалізація інвестиційної стратегії). Окрім того, авторами розкрито сутність механізму застосування фахівцями аналітико-прогнозного інструментарію, що безпосередньо супроводжує процес управління інвестиційною стратегією підприємства, а також розкрито сутність ключових принципів, відповідно до яких реалізується даний процес на практиці (системність, оптимальність, економічність, адаптивність, безперервність, цілеспрямованість, законність, синергійність). За результатами дослідження авторами сформовано модель процесу управління інвестиційною стратегією підприємства, що спрямована на забезпечення ключової цілі на даному етапі розвитку економіки – умов сталого розвитку суб'єкту

господарювання. Також у статті представлено схему процесу інвестиційного проектування підприємства, що виступає фундаментальною основою процесу управління інвестиційною стратегією суб'єкта підприємницької діяльності.

The authors of the State Statistics Service, the Ministry of Finance and the National Bank of Ukraine investigate the dynamics of the level of economic development of the country, as well as analyze various aspects of investment activity in the country (the structure of capital investments of enterprises and their costs for innovation). This in combination allowed us to characterize the main barriers and problems in the sphere of investment activity of domestic enterprises. In addition, the authors analyze the state of investment attractiveness of Ukraine during the study period and describe the characteristics of foreign direct investment in the national economy in the main areas. Based on the study of theoretical and methodological foundations, the authors summarize the nature of investments and investment activities of the entity, give an understanding of the investment strategy and its place in the overall strategy of the enterprise. Also, in accordance with the established goal, the authors present a model of the process of managing the investment strategy of the company, which is based on three key phases (research of strategic conditions, development and direct implementation of the investment strategy). In addition, the authors reveal the essence of the mechanism of application of analytical and forecasting tools by specialists, which directly accompanies the process of managing the investment strategy of the enterprise, as well as the essence of the key principles according to which this process is implemented in practice (systematic, optimality, cost-effectiveness, adaptability, continuity) , legality, synergy). According to the results of the research, the authors formulate a model of the process of managing the investment strategy of the enterprise, which is aimed at providing a key goal at this stage of economic development - conditions for sustainable development of the entity. The article also presents the scheme of the process of investment design of the enterprise, which is the fundamental basis of the process of managing the investment strategy of the business entity.

Ключові слова: інвестиції; інновації; інвестиційна діяльність; інвестиційна активність; стратегія; потенціал; сталий розвиток.

Keywords: investment; innovation; investment activity; investment activity; strategy; potential; sustainability.

Постановка проблеми. Як відомо, інвестиційна діяльність є одним з важливіших сфер господарювання підприємства. Це пояснюється необхідністю задоволення інвестиційних потреб суб'єкту ринку, спрямованих на відновлення та, у разі необхідності, забезпечення розвитку його активів задля створення умов сталого конкурентоспроможного функціонування підприємства як у тактичній, так і стратегічній перспективі. Проте складність даного аспекту забезпечення підприємництва полягає у реалізації менеджментом підприємства дієвого механізму управління інвестиційною діяльністю, спрямованого на забезпечення досягнення загальних цілей розвитку суб'єкту ринку в умовах складного та швидкозмінного зовнішнього середовища за рахунок ефективного провадження у життя положень інвестиційної стратегії.

Але не можна забувати про додаткові бар'єри, що заважають інноваційній діяльності підприємств та блокують активність інвесторів на даному етапі розвитку національної економіки. Так, за даними Державної служби статистики та Міністерства фінансів України [9, 10] може здатися, що за останні роки наявна тенденція стрімкого економічного зростання економіки, що супроводжувалась істотним зростанням рівня капіталовкладень (рис. 1).

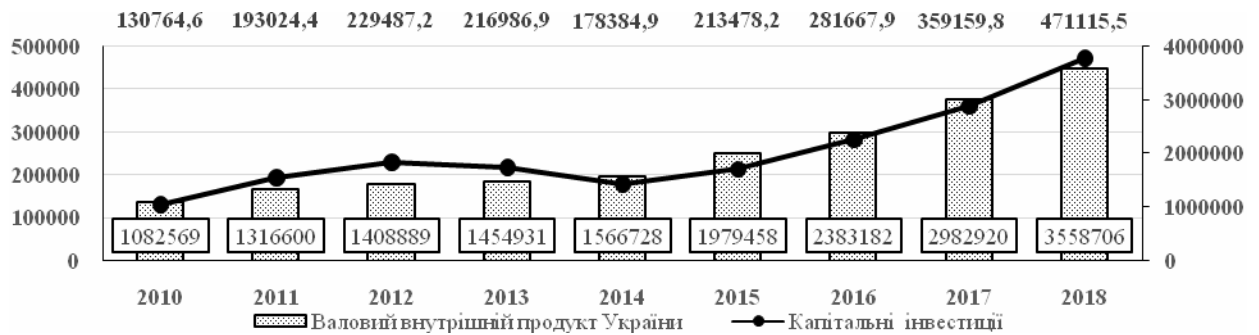

Рис. 1. Динаміка валового внутрішнього продукту України та капітальних інвестицій підприємств, млн. грн.

Проте поглянувши на дану ситуацію з валютного ракурсу (рис. 2) [11], стає зрозуміло, що стан економічного розвитку держави знаходиться на суттєво нижчому рівні за докризовий період, а темпи відновлення економіки є значно повільнішими.

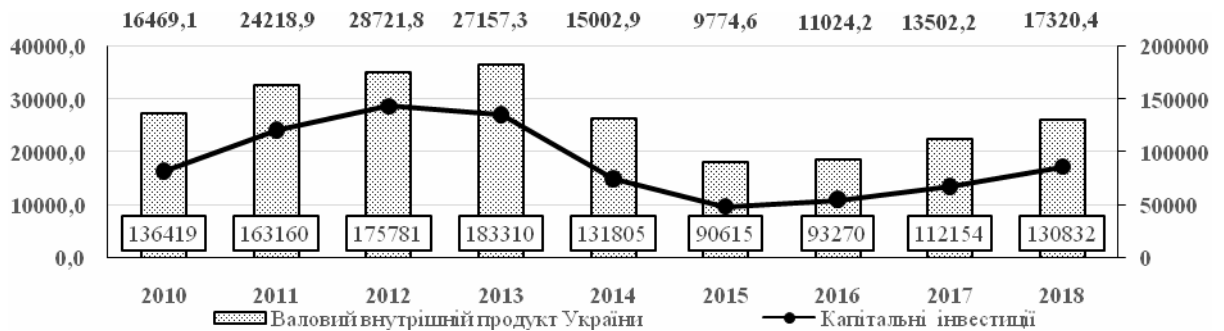

Рис. 2. Динаміка валового внутрішнього продукту України та капітальних інвестицій підприємств, млн. дол. США

Що ж до ключових напрямів спрямування інвестицій, варто відмітити зміщення акценту вкладання коштів, спрямованих на придбання машин та обладнання, а не у сферубудівництва (табл. 1). Це пояснюється меншим рівнем ризику, обумовленого можливістю негативного прояву часового фактору у випадку погіршення політичної ситуації та поновлення економічної кризи, а також бажанням пришвидшеного повернення пов'язаних з інвестиціями коштів. Також спостерігається певне зростання зацікавленості інвесторів до нематеріальних активів, а саме концесій, патентів, ліцензій, торговельних марок тощо.

Табл. 1.
Обсяги капітальних інвестицій підприємств

Роки	Капітальні інвестиції у матеріальні активи, тис. грн.	В тому числі, тис. грн.				Капітальні інвестиції у нематеріальні активи, тис. грн.	В тому числі, тис. грн.	
		у землю	в існуючі будівлі та споруди	у будівництво та перебудову будівель	у машини та обладнання		у концесії, патенти, ліцензії, торговельні марки і аналогічні права	у придбання програмного забезпечення
2010	124970679	1123778	3946278	62355662	57390809	5793926	2830648	1906271
2011	185262203	2020379	6939161	93074085	81866557	7762198	3952337	1905368
2012	222268879	1688793	5241328	103157803	104038452	7218310	3567315	2050455
2013	207615177	1078817	4571878	100764669	91951663	9371755	5533021	2121430
2014	172188937	921410	2703118	85967465	75854102	6195960	2842748	1850031
2015	196400248	1148856	4958286	85729526	96253991	17077910	12228175	3297196
2016	271800891	1577144	7962494	105562323	145248541	9867006	3896274	3908317
2017	344848761	1893981	6203597	120791378	200888011	14311042	5341297	5504627
2018	437427999	1629021	10417611	166163237	241157468	33687543	23617888	5379720

Також статистичні дані [9] свідчать про низький рівень інвестиційної активності у інноваційній сфері. Відповідно до матеріалів табл. 2, дослідження і розробки, а також придбання машин та обладнання фінансувалися підприємствами в останні роки переважно власними силами. Це пояснюється вичікувальною позицією іноземних інвесторів та їх небажанням на даний момент ризикувати в ході владання коштів в українську економіку. Крім того, очевидними є недостатня ступінь підтримки інновацій з боку держави та відсутність дієвих механізмів їх стимулювання.

Низька інвестиційна активність іноземних інвесторів та їх бажання вичекати підтверджується рівнем індексу інвестиційної привабливості держави, що має посереднє значення (рис. 3) [14]. На думку

фахівців, така ситуація спричинена не лише кризовими політико-економічними аспектами розвитку країни, а і притаманною українським реаліям проблемою захисту як прав інтелектуальної власності, так і майна інвестора через недосконалість законодавчої бази. Дані бар'єри спричинили істотне зниження обсягу прямих іноземних інвестицій.

Окрім того, не можна не відмітити спрямованість прямих іноземних інвестицій, що розподілились станом на 2018 рік наступним чином [9, 14]: фінансова та страхова сфери (42,3%), торгівля, а також ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів (20,9%), операції з нерухомим майном (14,1%), промисловість (10,5%), інформація та телекомунікації (4,2%), професійна, наукова та технічна діяльність (3,2%).

Табл. 2.
Структура витрат на інновації, млн. грн.

Роки	Витрати на інновації	В тому числі за рахунок коштів			
		власних	державного бюджету	інвесторів-нерезидентів	інших джерел
2010	8045,5	4775,2	87,0	2411,4	771,9
2011	14333,9	7585,6	149,2	56,9	6542,2
2012	11480,6	7335,9	224,3	994,8	2925,6
2013	9562,6	6973,4	24,7	1253,2	1311,3
2014	7695,9	6540,3	344,1	138,7	672,8
2015	13813,7	13427,0	55,1	58,6	273,0
2016	23229,5	22036,0	179,0	23,4	991,1
2017	9117,5	7704,1	227,3	107,8	1078,3
2018	12180,1	10742,0	639,1	107,0	692,0

Роки	Витрати на інновації	В тому числі за напрямками			
		дослідження і розробки	придбання інших зовнішніх знань	придбання машин, обладнання та програмного забезпечення	інші витрати
2010	8045,5	996,4	141,6	5051,7	1855,8
2011	14333,9	1079,9	324,7	10489,1	2440,2
2012	11480,6	1196,3	47,0	8051,8	2185,5
2013	9562,6	1638,5	87,0	5546,3	2290,9
2014	7695,9	1754,6	47,2	5115,3	778,8
2015	13813,7	2039,5	84,9	11141,3	548,0
2016	23229,5	2457,8	64,2	19829,0	878,4
2017	9117,5	2169,8	21,8	5898,8	1027,1
2018	12180,1	3208,8	46,1	8291,3	633,9

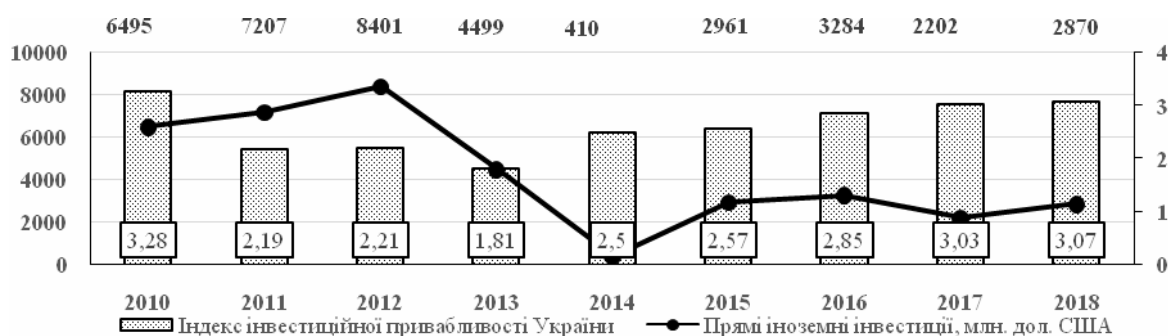

Рис. 3.и Співставлення індексу інвестиційної привабливості України та обсягів прямих іноземних інвестицій

Відповідно до представленого, існує нагальна потреба у формуванні відповідно до умов господарювання дієвих теоретико-методичних засад, що сприятимуть здійсненню ефективної інвестиційної діяльності на всіх рівнях розвитку економіки.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Різноманітним аспектам інноваційної діяльності присвячені наукові праці великої кількості вчених, серед яких І. Ансофф, І. Бланк, В. Бочаров, П. Віленський, І. Віханський, М. Володькіна, П. Гайдуцький, О. Данілов, М. Денисенко, А. Ірдисов, П. Клівець, А. Касич, М. Книш, М. Корецький, Т. Майорова, П. Маленков, Д. Мамотенко, І. Мойсеєнко, А. Пересада, С. Покропивний, В. Пономаренко, В. Попов, Л. Свистун, А. Стерлінг, Є. Стоянова, Г. Савицька, І. Тарасенко, С. Хаймер, Н. Чумаченко, О. Ястремська та ін. Проте розбіжність бачення різних аспектів робить актуальною проблему розвитку теоретико-методичних засад у сфері управління інвестиційною діяльністю

підприємств відповідно до зміни світових пріоритетів ведення бізнесу.

Постановка завдання. Мета даного дослідження полягає у дослідженні проблемних питань процесу формування інвестиційної стратегії підприємства.

Виклад основного матеріалу. Як відомо, у загальному вигляді інвестиції, що виступають рушійною силою розвитку економіки будь-якої країни, являють собою довгострокове вкладення капіталу задля отримання певної вигоди [2, 13]. Відповідно комплекс заходів і практичних дій юридичних та фізичних осіб, а також держави щодо здійснення інвестицій називається інвестиційною [5]. Основним же завданням у цьому випадку є забезпечення найбільш ефективних шляхів розробки та реалізації інвестиційної стратегії.

Переважним чином інвестиційну стратегію підприємства розглядають, як певну систему довгострокових цілей та завдань інвестиційної діяльності, а також засобів їх досягнення [1, 6, 7]. Також існує бачення, що цеголовний план дій підприємства в сфері його інвестиційної діяльності. Цей план визначає пріоритетні напрями і форми інвестиційної діяльності, характер формування інвестиційних ресурсів і послідовність етапів реалізації довгострокових інвестиційних цілей, що забезпечують ефективний розвиток підприємства [7]. Не дивлячись на певні розбіжності, можна зауважити, що інвестиційна стратегія є певною моделлю, що розкриває особливості здійснення підприємством інвестиційної діяльності. Вона базується на системі довгострокових цілей у сфері інвестиційної діяльності, спрямована на ефективний всебічний розвиток підприємства шляхом формування та впровадження збалансованого проектного портфелю та виступає інструментом реалізації загальної концепції господарювання. Окрім того, інвестиційна стратегія, яка може носити активний (зростання підприємства на основі впровадження проектів розвитку) або пасивний (підтримка незмінного вже досягнутого рівня розвитку підприємства) характер [12], виступає складовою загальної стратегії підприємства та пов'язана з іншими функціональними складовими [1, 6, 8] (фінансова, виробнича, інноваційна, кадрова, соціальна, маркетингова, екологічна тощо).

Що ж стосується процесу управління інвестиційною стратегією, то, відповідно до засад стратегічного менеджменту [1, 3, 7], він передбачає дослідження наявного потенціалу підприємства та визначення його здатності ефективно функціонувати у зовнішньому середовищі, що дозволяє обґрунтовано встановити цілі та окреслити завдання інноваційного розвитку суб'єкта господарювання. Це стає фундаментом формування положень інвестиційної стратегії задля чого аналізується спектр альтернатив, здійснюється відбір перспективних інвестиційних проектів з допустимим рівнем ризику та формується оптимальний для умов господарювання проектний портфель підприємства, впровадження якого на практиці забезпечить передбачену ефективність реалізуємої підприємницької моделі та створить умови подальшого сталого розвитку суб'єкту ринку. Також варто зауважити, що аналіз проектних альтернатив в процесі розробки стратегії має враховувати ключові фази життєвого циклу, що дозволить більш змістовно врахувати основні ризики, пов'язані з кожним із проектів.

Зазначене дозволяє констатувати, що процес управління інвестиційною стратегією підприємства потребує застосування аналітико-прогнозного інструментарію, що можна представити наступним чином [13]:

1. Визначення об'єкта дослідження, встановлення мети та завдань інвестиційного аналізу, а також розробка плану аналітичної роботи.
2. Формування системи показників, що достатньою мірою характеризуватимуть об'єкт аналізу.
3. Збір, підготовка та безпосередній аналіз необхідної інформації із застосуванням кількісних та якісних методів.
4. Встановлення зв'язку та рівня впливу факторів з результатами інвестиційної діяльності підприємства.
5. Пошук невикористаних і перспективних резервів підвищення ефективності інвестицій та інвестиційної активності підприємства.
6. Підготовка змістовних висновків і комплексу рекомендацій за результатами проведеної роботи.

Окрім того, дослідження інвестиційної діяльності має здійснюватися в контексті аналізу інвестиційного клімату як в країні, такі галузі діяльності підприємства [5].

На основі зазначеного вище представимо на рис. 4 модель процесу управління інвестиційною стратегією підприємства.

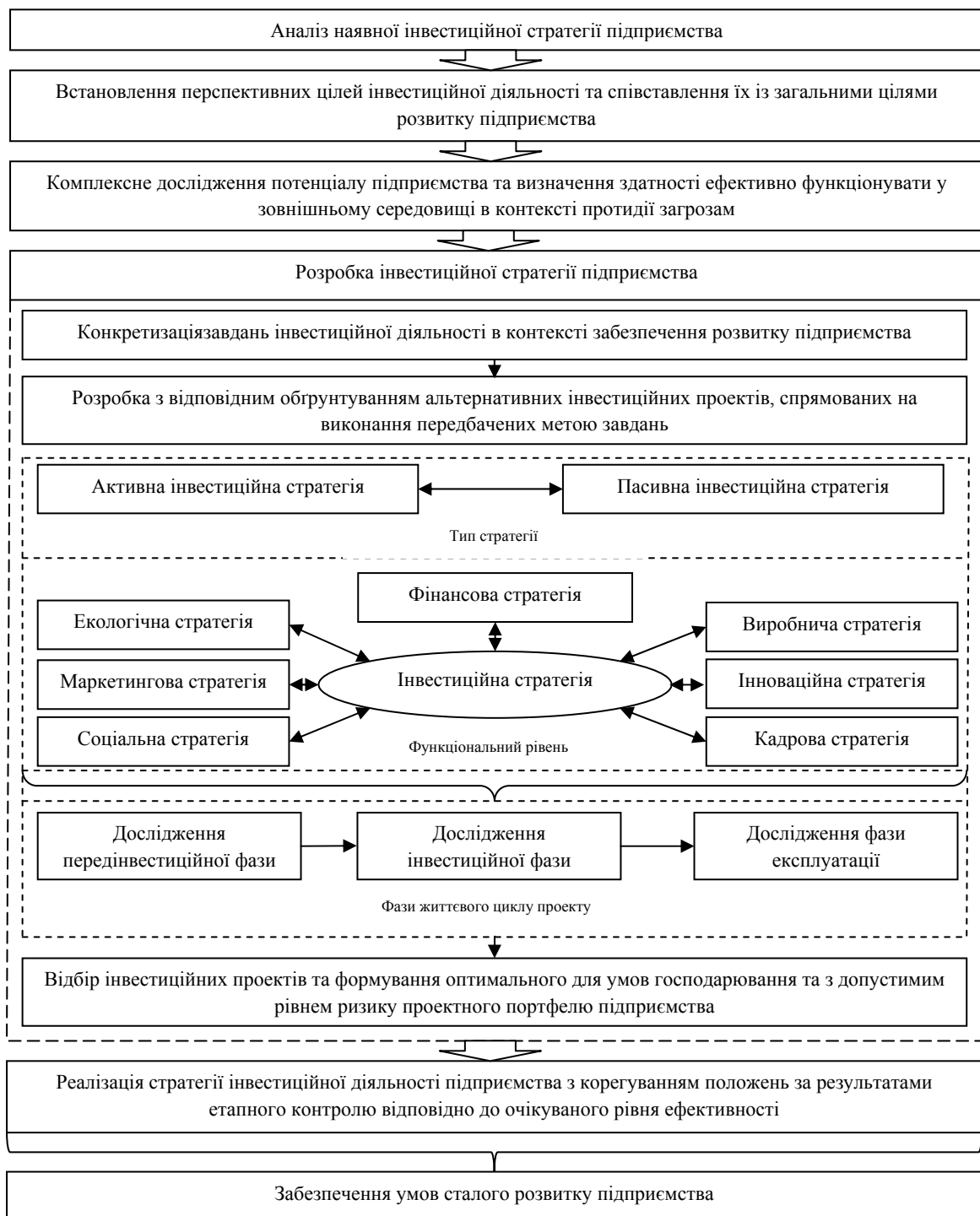

Рис. 4. Модель процесу управління інвестиційною стратегією підприємства

Як бачимо, успіх процесу управління інвестиційною стратегією істотним чином закладається ще в момент формування проектних альтернатив. Задля цього за кожним з проектів мають бути чітко встановлені цілі та виокремлені пов'язані з впровадженням завдання, що надає змогу детально вибудувати комплекс заходів та встановити оптимальний шлях їх реалізації. Встановлення ж оптимального шляху реалізації інвестиційного проекту тісно пов'язано з вибором стратегічних напрямів і форм інвестиційної діяльності підприємства визначенням напрямків формування інвестиційних ресурсів. Аналіз зазначеного дозволяє фахівцям конкретизувати терміни впровадження інвестиційного проекту та визначити його підсумкову результативність.

На основі сказаного представимо на рис. 5 процес інвестиційного проектування на підприємстві.

Рис. 5. Процес інвестиційного проектування на підприємстві

Оскільки інвестиційна стратегія є інструментом стратегічного менеджменту [1, 4, 8], в основі механізму управління нею має знаходитись комплекс характерних принципів:

1. Системність (З одного боку, інвестиційна стратегія складається з окремих субстратегій, що визначаються окресленими напрямками інвестиційної діяльності, а, з іншого, – вона є елементом загальної стратегії підприємства, а її розробка та реалізація має здійснюватися в контексті взаємозв'язку стратегічних цілей, тактичних і оперативних завдань господарської діяльності).

2. Оптимальність (В ході розробки проектних альтернатив має здійснюватися вибір оптимального за співвідношенням результативності та витратам варіант).

3. Економічність (Величина інвестованих ресурсів не повинна перевищувати ефект від інвестування).

4. Адаптивність (Забезпечення адаптивності інвестиційної стратегії до змін факторів зовнішнього середовища, тобто всі майбутні стратегічні зміни в інвестиційній діяльності підприємства – її напрямках, формах, методах планування і контролю, організаційній структурі управління, інвестиційній культурі тощо, – є прогнозованою або оперативною реакцією на відповідні зміни оточення суб'єкта ринку).

5. Безперервність (Процес управління інвестиційною стратегією носить безперервний характер, а не є діяльністю від випадку до випадку. Якщо ж обрана стратегія не дає бажаних результатів, їх на зміну приходить інша).

6. Цілеспрямованість (Реалізація інвестиційної стратегії покликана забезпечити досягнення чітко визначених та обґрунтованих цілей господарської діяльності).

7. Законність (Реалізація заходів, передбачених інвестиційною стратегією, здійснюється з дотриманням чинного законодавства).

8. Синергічність (Впровадження комплексу субстратегій, що складають загальну інвестиційну стратегію, має дозволити отримати більший ефект підприємницької діяльності, ніж їх поодинокі впровадження).

Висновки. Як бачимо, управління інвестиційною стратегією підприємства є складним процесом, що умовно можна поділити на ключові фази: дослідження стратегічних умов, розробка та безпосередня реалізація інвестиційної стратегії. Даний процес спирається на дотримання низки принципів (системність, оптимальність, економічність, адаптивність, безперервність, цілеспрямованість, законність, синергічність) та потребує застосування широкого спектру аналітико-прогнозного інструментарію. Окрім того, інвестиційна стратегія є, з одного боку, функціональною складовою загальної стратегії підприємства, а, з іншого, – вона виступає частиною інших субстратегій суб'єкта господарювання. Фундаментом же належної ефективності у даному випадку виступає процес інвестиційного проектування, що має спиратися на дослідження передінвестиційної, інвестиційної та експлуатаційної фаз.

Література.

1. Відоменко І. О. Сучасні підходи до розробки інвестиційної стратегії підприємств / І. О. Відоменко, С. В. Крившчак // Економіка харчової промисловості. – 2010. – № 2. – С. 8-13.
2. Георгіаді Н. Г. Сутність і види механізмів залучення інвестицій на підприємство / Н. Г. Георгіаді, О. Є. Федорчак // Інвестиції: практика та досвід. – 2013. – № 22. – С. 6-11.
3. Гордієнко П. Л. Стратегічний аналіз: навч. посіб. / П. Л. Гордієнко. – К.: Алерта, 2006. – 404 с.
4. Діденко Є. О. Економічна безпека підприємства та її принципи / Є. О. Діденко // Економіка: проблеми теорії та практики : [зб. наук. праць]. – Дніпропетровськ. : ДНУ, 2007. – Т. 8., № 231. – С. 1526–1532.
5. Кривов'язюк І. В. Інвестиційна діяльність підприємства: сутність, методика аналізу та шляхи

підвищення її ефективності / І. В. Кривов'язюк // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. – 2018. – Вип. 31. – С. 83-90.

6. Лойко В. В. Інвестиційна стратегія всистемі стратегічного набору підприємства / В. В. Лойко, І. В. Бродюк // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Вип. 6. – С. 363-365.

7. Ляхович Л. А. Інвестиційна стратегія підприємства в кризових умовах господарювання / Л. А. Ляхович // Сталій розвиток економіки. – 2011. – №1. – С. 167-171.

8. Микитюк П. П. Аналіз інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств: Монографія. – Тернопіль: Тернограф, Тернопільський національний економічний університет, 2009. – 304 с

9. Офіційний сайт «Державна служба статистики України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

10. Офіційний сайт «Міністерство фінансів України» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://minfin.gov.ua>.

11. Офіційний сайт «Національний банк України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://bank.gov.ua>.

12. Скотнікова Л. П. Роль інвестиційної стратегії у розвитку підприємства / Л. П. Скотнікова, І. В. Угрімова // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ «ХПІ», 2018. – № 19 (1295). – С. 19-22.

13. Спільник І. Аналіз інвестиційної діяльності підприємства / І. Спільник, Л.Шупа // Економічний аналіз : зб. наук. праць каф. екон. аналізу і статистики Терноп. нац. екон. ун-ту. – Тернопіль, 2012. – Вип. 10, ч. 4. – С. 374-378.

14. Штепенко К. П. Аналіз прямих іноземних інвестицій в економіку України та передумови необхідності їх залучення [Електронний ресурс] / К. П. Штепенко, О. Ю. Забуряєва // Ефективна економіка. – 2019. – № 5. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7040>.

References.

1. Vidomenko, I. O. and Kryvsha, Ye. V. (2010), Modern approaches to the development of enterprise investment strategy, *Ekonomika kharchovoi promyslovosti*, vol. 2, pp. 8-13.

2. Heorhiadi, N. H. and Fedorchak, O. Ye. (2013), The essence and types of mechanisms for attracting investment in the enterprise, *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 22, pp. 6-11.

3. Hordiienko, P. L. (2006), Strategic analysis [*Stratehichnyj analiz*], Alerta, Kyiv, Ukraine.

4. Didenko, Ye. O. (2007), Economic security of the enterprise and its principles, *Ekonomika :problemy teorii ta praktyky*, vol. 231, pp. 1526-1532.

5. Kryvov'iazuk, I. V. (2018), Investment activity of the enterprise: essence, method of analysis and ways of improving its efficiency, *Naukovyj visnyk Khersons'koho derzhavnogo universytetu*, vol. 31, pp. 83-90.

6. Lojko, V. V. and Brodiuk, I. V. (2015), Investment strategy in the strategic sets enterprise, *Hlobal'ni ta natsional'ni problem ekonomiky*, vol. 6, pp. 363-365.

7. Liakhovych, L. A. (2011), Investment strategy of the company in crisis management, *Stalyj rozvytokekonomiky*, vol. 1, pp. 167-171.

8. Mykytiuk, P. P. (2009), Analysis of investment and innovation activity of enterprises [*Analiz investytsijno- innovatsijnoi diial'nosti pidpryemstv*], Ternohraf, Ternopil's'kyj natsional'nyj ekonomichnyj universytet, Ternopil, Ukraine.

9. Official site «State Statistics Service of Ukraine» (2019), available at: <http://www.ukrstat.gov.ua> (Accessed 16 Nov 2019).

10. Official site «Ministry of Finance of Ukraine» (2019), available at: <http://www.ukrstat.gov.ua> (Accessed 02 Dec 2019).

11. Official site «National Bank of Ukraine» (2019), available at: <http://www.ukrstat.gov.ua> (Accessed 03 Dec 2019).

12. Skotnikova, L. P. and Uhrimova, I. V. (2018), The role of investment strategy in enterprise development, *Visnyk Natsional'noho tekhnichnoho universytetu «Kharkivs'kyj politekhnichnyj instytut»*, vol. 19 (1295), pp. 19-22.

13. Spil'nyk, I. and Shupa, L. (2012), Analysis of enterprise investment activity, *Ekonomichnyj analiz*, vol. 10, pp. 374-378.

14. Shtepenko, K. P. and Zaburaeva, O. Yu. (2019), «Analysis of direct foreign investments in the economy of Ukraine and the precipitations of necessity of their attraction», *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 5, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7040> (Accessed 04 Dec 2019).

Стаття надійшла до редакції 08.12.2019 р.